

זמני השבת:

עיר	כניסה	יציאה	ר"ת
י-ם	16:49	18:03	18:43
רחובות	17:07	18:05	18:41
חיפה	16:57	18:03	18:41
ב"ש	17:08	18:05	18:43
ת"א	17:05	18:05	18:40

בס"ד

עטרת מרדכי

העלון השבועי להפצת תורה ברוחו של מרן הגה"צ הראשל"צ הרב מרדכי אליהו זצוק"ל

יז' שבט ה'תשפ"ה עלון מס' 501 פרשת יתרו

המאמר המרכזי

מאת ראש המוסדות הרב עקיבא יגאל אבן דנאן שליט"א

התנאים לזכות בקניין התורה

והוא אומרו ויבואו מדבר סיני:

ועניין ב' הוא השפלות והענוה כי אין דברי תורה מתקיימין אלא במי שמשפיל עצמו ומשים עצמו כמדבר, וכנגד זה אמר ויחננו במדבר פירוש לשון שפלות וענוה (שוב לא ציון מקום גאוגרפי - מדבר סיני -אלא) כמדבר (מקום הפקר) שהכל דורכים עליו:

ועניין ג' הוא בחינת ייעוד חכמים בהתחברות בלב שלם ותמים, לא שיהיו בד בבד ["לשון יחיד, אחד באחד" (כפרש"י להלן ל"ד) - כל אחד לעצמו] שעליהם אמר הכתוב (ירמיה נ): "חרב אל הבדים" -] "חרב על שונאיהן של תלמידי חכמים (-בלשון סגי נהור) שעוסקין בד בבד בתורה" (ברכות ס"ג א), אלא יתועדו (-ישבו וילמדו) יחד ויחדדו זה לזה ויסבירו פנים זה לזה, וכנגד זה אמר ויחן שם ישראל לשון יחיד שנעשו כולן יחד כאיש אחד, והן עתה (-לאחר שהתחזקו בשלושת תנאים אלו: זריזות, ענוה ואחדות) - הם ראויים לקבלת התורה!

שבת שלום ורוב ברכה

מעלת הנהנה מסעודת חכמים

"ויבא אהרן וכל זקני ישראל לאכל לחם עם חתן משה לפני האלקים"

(י"ח, י"ב)

כתב רש"י משם חז"ל (ברכות ס"ד): "מכאן שהנהנה מסעודה שתלמידי חכמים מסובין בה כאילו נהנה מזיו השכינה".

אפשר לבאר זאת כך: כאשר חכמים יושבים לאכול, הם מדברים ביניהם דברי תורה. ייתכן גם שהם מפלפלים ודנים בידי קדימה בברכות כדי לידע מה להקדים ולאכול (ראה שו"ע או"ח סי' ר"א דין קדימה בברכות). לפעמים הדיון מתארך, ולא מתחילים בסעודה עד שמסיימים את המשא והמתן. יש מי שיש לו צער מפלפול זה, שכן הסעודה מתעכבת והוא לא נהנה ממנה. לכן כתוב שכל הנהנה מסעודה שתלמידי חכמים מסובין בה - אף אם היא על חשבון האכילה ממש - הרי הוא נהנה מזיו השכינה. אותם אנשי החיל.

("דברי מרדכי")

בחדש השלישי לצאת בני ישראל מארץ מצרים ביום הזה באו מדבר סיני:

שואל "אור חיינו" - "אור החיים" הקדוש זיע"א שלוש שאלות:
 א. מדוע כתוב (בפס' ב'): "ויסעו מרפידים" אחרי שכבר כתב (בפס' א'): "באו מדבר סיני", והלא הסדר היה הפוך - קודם נסעו מרפידים ורק אח"כ באו מדבר סיני?
 ב. מדוע נאמר בפס' ב' "ויבואו מדבר סיני", והלא בפס' א' כבר נאמר שבאו למדבר סיני?
 ג. מדוע כותבת התורה "ויחננו במדבר" - הרי ברור שחננו במקום שהגיעו (ומדוע בלשון יחיד - "ויחן" והרי רבים היו)?!

ומתרץ שבפסוק זה מסודרים להפליא שלושת התנאים המרכזיים לזכות בקניין התורה:

הא' היא התגברות והתעצמות בעסק התורה, כי העצלות הוא עשב (-גידול שורשי) המפסיד השגתה, ולזה תמצא כי כל מקום שיזכירנה ה' לתורה, ידקדק לומר לשון חוזק ואומץ עד גדר שימית עצמו (-ימסור נפשו בעמל גדול) עליה דכתיב (במדבר יט"ד): "זאת התורה אדם כי ימות" וגו'... ותראה כי לא תושג ההשגה (- ידיעת התורה) אלא בהתעצמות (-בעמל) גדול, וכנגד זו אמר הכתוב ויסעו מרפידים, לא בא להודיע מקום (-גאוגרפי) שממנו נסעו, שאם כן היה לו להקדימו קודם תחנונתם (-אם היה מתכוון לשם המקום רפידים היה צריך לכתוב בפס' א': "נסעו מרפידים ובאו מדבר סיני"), אלא נתכוון לומר שנסעו מבחינת רפיון ידים [-שהתגברו על עצלותם - רפיון ידיהם - מדברי התורה, שבשל כך (בסוף פרשה הקודמת לעיל י"ז, ח'), בא עמלק להלחם עם ישראל] והן עתה נסעו מבחינה זו והכינו עצמם לעבוד עבודת משה (- לעמול במסירות) בנועם ה' (-מתוך אהבה, שמחה וזריזות),

החיזוק השבועי

מתי מגיעה הישועה!?

אנו אומרים בתפילה "וישע ה' ביום ההוא את ישראל מיד מצרים". ויש לתמוה למה רק בים סוף נאמר "וישע" וכי יציאת מצרים עצמה לא הייתה ישועה? אלא כשהיו בני ישראל על ים סוף היו אומרים למשה רבינו טוב לנו לעבוד את מצרים, וכשבני ישראל הגיעו לדרגת ייאוש שאי אפשר לצאת ממנו אמר להם משה רבינו 'אל תיראו התיצבו וראו את ישועת ה' אשר יעשה לכם היום' משה רבינו אומר

לבני ישראל אם הגעתם למצב של ייאוש כזה גדול שהאפשרות היחידה שלכם היא שעדיף להישאר במצרים דווקא ממקום כזה של חוסר תקוה וייאוש אפשר רק להיושע ישועה גדולה, אומר הבכור שור 'אותו היום הייתה תשועה גדולה שממש ואילך לא ראו את מצרים' כשהקב"ה בקע את הים אז הייתה הישועה הגדולה ביותר כיון שבני ישראל לא ראו את מצרים יותר.

ברגע שאנחנו מרגישים שאין תקוה דווקא אז מגיעה הישועה הגדולה!!

הליכות מבית מרן

שו"ת בחושן משפט

אני משכיר יחידת דיור ואשתקד יצא השוכר ולא שילם את תשלום השכירות בטענה שאין לו כסף והוא דחוק מאוד ובאמת יודע אני שדבריו אמת, אך שאלתי האם מותר לי לבקש וללחוץ אותו שיקח הלואה או לדאוג לתשלום בכל אופן שיהיה?

תשובה:

מפורש בפסוק (שמות כ"ב כ"ד) "אם כסף תלוה את עמי את העני עמך לא תהיה לו כנשה לא תשימון עליו נשך" וכתב מרן בחו"מ (סי' צ"ז סעיף ב') "אסור לנגוש את הלוה לפרוע כשיודע שאין לו, ואפילו להראות לו אסור מפני שהוא נכלם בראותו למלוה ואין ידו משגת לפרוע"

וכתב הכסף קדשים (סימן צ"ז) שעיקר האיסור הוא כעין המפורש בדברים (כ"ד י') "כי תשה ברעך משאת מאומה לא תבא אל ביתו לעבוט עבוטו בחוץ תעמוד והאיש אשר אתה נושה בו יוציא אליך את העבוט החוצה" משמעות הפסוק שאסור להיות כנושה היינו בעל חוב הדחוק הרבה, ומאחר דטעם המצוה שלא להתאכזר על הלוה, אסרו חז"ל לתבוע את הלוה כשיודע שאין לו ללוה להחזיר את ההלוואה, אך בספק יכול לתבעו ולזרוזו אף בבית דין לקיים מצות פרעון חוב. ודייק כן מהכתוב "את העני עמך" דדוקא שיודע שהוא ודאי עני אסור לתבועו דהיינו שאין מעות או נכסים ומטלטלין שאפשר לגבות מהם (וע"ש שהסתפק אם לעבור לפני הלוה הוא אסור מן התורה או מדרבנן) וכ"כ בשו"ע הרב (סימן י"ב

הלכה למעשה

המשכיר יכול לתבוע את השוכר אף שיודע שבדאי אין לו אך נכון להימנע שלא ללחצו יותר מדי, ובחוב דרך הלוואה יכול המלוה לתבוע את הלוה כשמסתפק אם אין ללוה להחזיר ההלוואה.

הלכות צמרון

זמן הנחת תפילין

תחילת זמן הנחת התפילין הוא משיראה את חברו הרגיל עמו קצת בריחוק ד' אמות ויכירנו, וטוב לאחר ולא להקדים, ואם הקדים להניחם וברך עליהם אפילו לפני עמוד השחר, אין צריך לחזור ולברך לאחר שעלה עמוד השחר. המניח תפילין בכל שעה משעות היום חייב לברך ואם לא הניח תפילין במשך היום והתפלל ערבית מבעוד יום יניח תפילין בלי ברכה, עד צאת הכוכבים. ואפילו אם לא התפלל ערבית, אך הציבור - שרגיל להתפלל איתם - התפללו ערבית מבעוד יום, יניחם בלי ברכה מספק.

והוא הדין אם לא הניח תפילין כל היום ונזכר בבין השמשות, יניחם בלי ברכה מספק.

חליצה קודם שקיעה

האר"י ז"ל היה נזהר מאוד לחלוץ את התפילין קודם שקיעת החמה, לכן טוב לאדם לעשות שמירה בטוחה לעצמו שלא יהיו עליו התפילין לאחר שקיעת החמה.

קטן בתפילין

קטן שיודע לשמור תפילין בטהרה שלא יישן או יפיח בהם, ושלא להיכנס איתם לבית הכסא ושלא לנהוג איתם בקלות ראש - חייב אביו לקנות לו תפילין ולחנכו. ונהגו היום לקנות לו בגיל י"ב שנים וחצי.

זהירות מהרהור - כשמניח תפילין צריך להיזהר מהרהור אסור, ואם אינו יכול לשמור מחשבתו - לא יניחם עד שיפנה את מחשבתו ומשוך את ליבו ליראת שמים, ויקבל עליו עול מלכות שמים בקדושה ובריאה. ואם יש לו ספק אם יכול לשמור מחשבתו מהרהורים - יניח תפילין. (מעובד מ"מאמר מרדכי")

הלכות שבת

הלכות בורר

שאלה: האם מותר בשבת לברור פסולת מתוך אוכל או להפך?

תשובה: פסק השלחן ערוך (סי' שיט סעי' א) שאסור בשבת לברור פסולת מתוך האוכל, אלא יש לברור האוכל מתוך הפסולת, ואם בורר בכלי אסור אף אם בורר האוכל מתוך הפסולת, וכן אם דעתו לאכול לאחר זמן אסור אף ביד בורר ביד אוכל מתוך פסולת, שרק אם דעתו לאכול לאלתר דהיינו מיד מותר. וסימנך: אוכל, ביד, ומיד.

האם מותר לברור בכף או במזלג אוכל מתוך פסולת?

תשובה: הרב במאמר מרדכי (ח"ד עמ' תצח הי"ח) והחזון עובדיה (שבת ח"ד עמ' קעג) פסקו שמותר לברור אוכל מתוך הפסולת על מנת לאוכלו לאלתר. ואע"פ שאסור לברור בכלי, מכל מקום כף ומזלג אינם כלי ברירה, אלא משמשים כידו הארוכה, ומותר. וכ"ש שמותר לברור בכף או מזלג בשעת האכילה ממש.

שיעורי תורה מרבני בית מרן במגוון נושאים <<< www.ateretm.org

מידי יום שיעורים מרתקים לצפייה באתר "בית מרן"
עם מגוון רבנים כדרכו של מרן <<< www.ateretm.org

עטרת תפארת

העלון מוקדש לע"ג מלכה נינה בת רחל ע"ה
לרפואת עדי בת מוזל תחי' וריעות בת גילה תחי'

אורייתא הפרשה מזווית נשית

משה להחזיר את ציפורה. לכן לקח יתרו את ציפורה ואת בניה עמו למשה רבינו כאשר הביא יתרו את ציפורה, כותבת התורה: "ואת שני בניה". כינוי זה לבניה של ציפורה קשה; וכי לא היו הם גם בניו של משה?
אלא שיתרו לא האמין שבתו התגיירה, עד אשר ראה את מסירות נפשה לעזוב את כל העושר ואת כל מחמדיו העולם שהיו לה בבית אביה וללכת אחרי משה אל המדבר. **על מסירות הנפש הזו נתכנו בני משה על שמה של ציפורה.**
וכאשר הביא יתרו את ציפורה כותבת התורה: "ואת שני בניה", וקשה, וכי לא בניו של משה הם? אלא שיתרו לא האמין שבתו התגיירה, עד אשר ראה את מסירות נפשה לעזוב עושר ומחמדיו עולם שהיו בבית אביה ובאה אל המדבר.
וכענין זה גם יעקב אבינו אמר: "ואביכן התל ביי", לפי שאמרו לו שהוא לא נחשב אביהן כיון שנתגיירו, ויעקב ראה את חוסן אמונתן בהקב"ה בכך שאמרו לו מה אתה מתייעץ אתנו בכלל אם לקום ולעלות לארץ ישראל, והרי הקב"ה צוה אותך בפירוש, ואומנם בענין של עלמא כגון מה לאכול, באיזה צבע נצבע את הבית וכדו' יש להתייעץ עמנו, אבל בענין של 'שמיא' מה שאומר לך הקב"ה עשה, וכלשונם: "ועתה כל אשר אמר א-לוקים אליך עשה".
ואז ראה את חוזק אמונתן ואמר להם בלשון זכר **"ואביכם"** בפסוק: "ויצל אלקים את מקנה **אביכם** ויתן לוי" ולא "אביכן" כיון שהיו חזקות כזכרים. וכן מצינו לשון זה המתנייח לרחל ולא ברות שכתוב: "יתן ה' את האשה הבאה אל ביתך כרחל וכלאה אשר בנו **שתיים** את בית ישראל" - ולא **שתייהן**. (מעובד מתוך "דברי מרדכי")

"וישמע יתרו כהן מדין חתן משה את כל אשר עשה אלקים למשה ולישראל עמו כי הוציא ה' את ישראל ממצרים" (וי"ח, א')
ידוע שבכל מקום שכתוב בתורה "א-לקים" רמז הוא למידת הדין. הרב חיד"א ע"ה שואל: מדוע הייתה מידת הדין במה שעשה ה' למשה ולישראל בשעה שיצאו ממצרים? וביאר, שבשעה שרצה משה רבינו לחזור למצרים לאחר ששהה במדין, רצה לקחת עימו את אשתו ובניו. אמר לו אהרן: "לא די בצרות הפוקדות את עם ישראל במצרים, שאתה מבקש לקחת את אשתך ובניך לשם? שלח אותה!". ואמנם משה שמע לקול אהרן וכתב גט לציפורה. זהו שכתוב אחרי כן: "ויקח יתרו חותן משה את ציפורה אשת משה אחר שילוחיה" - מלשון: "ושלחה מביתו", שגירש אותה משה רבינו, משום שחשש שמא פרעה יזיק לו, והיא תישאר עגונה.
והנה בשעה שסירב משה רבינו ללכת למצרים לגאול את עם ישראל, אמר לו הקב"ה: "הלוא אהרן אחיך הלוי", ואמרו חז"ל שאמר הקב"ה למשה: אתה היית ראוי להיות כהן, ואהרן לוי: "והכהונה הייתי אומר לצאת ממך, מעתה לא יהיה כן, אלא הוא יהיה כהן ואתה הלוי". אם כך אפשר להבין שמידת הדין התבטאה בכך שנלקחה ממשה רבינו הכהונה.
מכל מקום, לגבי יתרו היתה זו בשורה טובה. וכאשר שמע על כך יתרו, שמח שמחה גדולה, שכן כל עוד היה משה ראוי להיות כהן - לא היה ראוי להחזיר את גרושתו, שהרי כהן אסור בגרושה; אבל משעה שנועד אהרן להיות כהן, ומשה רבינו ללוי - הרי שיכול

תאמר לבית יעקב

ש"ת שרמפנו למרן הרב בנושאי הבית היהודי

דרכי ניקוי ובדיקה של ירקות-המשך

חציל - מוחזק נקי.

כוסברה

עלים - מוחזקים בנגיעות.

גרגרים - לא מוחזקים בנגיעות.

כרוב - מוחזק נגוע

א. להשרות העלים במי סבון וכדו'.

ב. לשטוף היטב

ג. לבדוק עלה עלה מול האור.

הכרוב האדום - נקי מן הירוק, אך בדיקתם זהה.

"כי ידע אלקים כי כל הפאאכלות שההרהיק מעמו אשר בחר, יש בהם נזקים מצויים לגופים, אשר הם פלים לנפשות לפעל בהם ולהתעלות על ידי מעשיהם הטובים, ועל פן הרהיקנו מהם למען יפעלו הנפשות פעלתן ולא ינעלו בפניהם רע מזג הגופות וטמטום הלכות".
(ספר החינוך)

(מן המותר בכ"ך הוראות מעשיות לבדיקת המזון)

פיה פתחה נשים ונפלאות

הנעלים ואינם עולבים

כשסבא הרב זצ"ל הגיע לבאר-שבע לשמש כדיון, הוא היה מביא עמו את האוכל **ססתא הרבנית שתחיה הכינה לו בירושלים**. פעם אחת הוא ראה מאפייה של פיתות, ובעל המאפייה נראה לו אדם ירא שמים. אמר בדעתו: למה להביא מירושלים לחם שמתייבש? מוטב אקנה כאן את הלחם שלי.
ליתר ביטחון הוא פנה לבעל המאפייה לוודא שהם מנפים היטב את הקמח ומפרישים חלה כדיון. בעל המאפייה, שכנראה היה מסוכסך עם הרבנות, חשב שרוב אליהו הוא נציג הרבנות, והחל לצעוק עליו: "למה אתה בא? כבר שילמתי לכם מספיק כסף. מי אתם חושבים את עצמכם? למה אתה חושב שאתה מבין יותר ממני בכשרות?!". כך גירש בעל המאפייה את סבא הרב מהמאפייה.

באותו הערב, נתן סבא שיעור בבית הכנסת הסמוך לשוק וקהל גדול שמע את דבריו בשקיקה. רובם היו בעלי דוכנים שבשעת מנחה היו מניחים שק על הפירות והירקות שלהם והיו באים למנחה וערבים ושיעור קל ביניהם. קצת אחרי תחילת השיעור הגיע בעל המאפייה, שגם הוא היה סוגר את המאפייה שלו ובא להתפלל ולשמע דברי תורה. כשראה בעל המאפייה את הרב שגורש בבוקר מהמאפייה דורש בבית הכנסת בין מנחה לערבית, חלשה דעתו והתעלף.
מייד חרדו אליו המתפללים וטיפלו בו, וכששב להכרתו החל להצטער צער אמיתי ולבקש מהרב מחילה על מה שקרה באותו בוקר. הרב הבטיח לו שהוא סולח לו, אבל האופה אמר: אדע כי סלחת לי רק אם תבוא מחר למאפייה, תבדוק את הפרשת החלה וניפוי הקמח ותאכל מלחם המאפייה. וכך היה - הרב בדק בעצמו את כל סידורי הכשרות של המאפייה ומצא אותם כשרים למהדרין מן המהדרין. לימים, כשהרב של הקהילה החרדית בבאר-שבע סיפר לו כי הם מביאים לחם ממרחק בכשרות מהודרת והוא לעולם לא מגיע טרי, אמר לו הרב שיש בבאר-שבע מאפייה מהודרת בכל סידורי הכשרות שלה, והתכוון למאפייה הזו.

(רועי בו אליהו. נכד הרב "אביהם של ישראל" 2)

עטרת מרדכי לילדים

פרשת השבוע: יתרו
עלון הילדים מבית מרן הגה"צ הראשל"צ הרב מרדכי אליהו זצוק"ל

מעשה רב

שאלה על עוף

היינו רגילים בביתנו לאכל מרק עוף בסעודת ליל שבת. לעתים במשך הבשול היה מתברר שאחת מעצמות הפנף הנה שבורה, דבר שגרם לספק לגבי כשרותו של העוף [כיון שלפי ההלכה אם נשברה עצם הפנף היא עלולה לגרום לנקב בריאה של העוף].

ערב שבת אחד, אמרה לי אשתי שהתעוררה שאלה לגבי כשרות העוף. לאחר התפלה, הלכנו לבית הרב. עליתי למעלה לבדי, שאלתי את השאלה, וענה לי רבנו שהעוף כשר, והוסיף כדרכו, "ואכלו ענוים וישבעו". בדרך חזרה הבייתה אמרתי לאשתי שהרב אמר שהעוף כשר. אשתי שאלה אותי מה בדיוק אמרתי לרב. משפפתי לה, אמרה לי אשתי שנראה לה שלא הסברתי כ"כ טוב. החלטנו שהפעם אשתי תבוא יחד אתי ונחזור לשאל את הרב, כך שאשתי תסביר לו את המקרה. כידוע, מנהגו של רבנו היה, שכשלוש שעות לאחר זמן הדלקת הנרות היה מתקים בביתו שעור בגמ, ומנהג זה נהג במשך עשרות שנים. למרות שלא היה זמן רב לאכל את סעודת ליל שבת, האריך הרב הפעם מאד לפרט לנו את סבת כשרותו של העוף, הכל כדי לשכנע אותנו שהעוף כשר.

בכל אופן, ישבנו אצל רבנו בערך כעשרים דקות או יותר, כיון שרבנו רצה לשכנע אותנו שהעוף כשר. רבנו עשה כל זאת והאריך בהסבריו כדי שיהיה לנו מה לאכל, למרות שבשיל כך לא נשאר לו הרבה זמן לסעד את סעודת השבת שלו עצמו..... (מעבד מתוך "אביהם של ישראל" 8)

חידושים בפרשה

שבת שלום ילדים יקרים, חקמינו אמרו ששני לוחות הברית היו צמודים זה לזה. רמז לדבר נתן כבר בצמידי הזהב שנתן אליעזר לרבקה - וישני צמידים על ידיה עשרה זהב משקלם" - רמז לשני לוחות מצמדות ולעשרת הדברות שבהן" (רש"י שם). גם מספר המלים שבלוחות רמזו במלים "נזם זהב בקע משקלו", שכן מספר המלים בלוחות הברית הוא קע"ב - השוה לאותיות "בקע" (רבנו בח"י).

מה בעצם רמז אליעזר לרבקה בזמן שהוא בא להציע לה לבנות את בית ישראל? - **שאלוקים מדרוך את עם ישראל גם במצוות של "בין אדם למקום" וגם במצוות של "בין אדם לחברו"**. בלוח אחד נמצאים בעקר צוויים הקשורים ליחס האדם לאלקים - "לא תעשה לך פסל", "לא תשא את שם ה' אלקיך לשוא" וכו'. בלוח השני מצויים צוויים הקשורים ליחס האדם לחברו - "לא תרצח", "לא תגנב", "לא תנאף" וכו'. בא אליעזר ורמז לרבקה כי אצל עם ישראל - המדות שבין אדם לחברו צמודות לצווי וליחס לאלקים. וזה ההפך הנגמור ממה שספגה בביתו של לכן אביה. לכן היה "ורא שמים גדול", לפי המשגים של חרן. היו לו "תרפים" והוא חס על כבודם. אף שם שמים היה שגור על פיו - "ויאמר בוא ברוך ה' למה תעמד בחוץ?". כל זה "בין אדם למקום" שלו. עם זאת, כל זה לא מפריע לו לנקט ברמאות מפלגת - ואביכן התל ביו החלף את משכרתי עשרת מניב". אפילו בהרן הוא היה ידוע ברמאותו המפלגת.

אליעזר אומר לרבקה: דעי לך, שאת הולכת לבנות את העם שאצלו שני הצוויים הללו מצמידים זה לזה! לא יכול להיות תלמיד-חכם שמזלזל בחברו. לא יכול להיות תלמיד-חכם בלי מדות טובות. לא יכול להיות תלמיד-חכם שגונב או מרמה או עושה אחד מהמעשים הרעים שמצויים בלוח השני של לוחות הברית.

זה היחוד של עם ישראל מול אמות העולם, ההתייחסות לכל אחד ואחד מהעם כיצור כפיו של הבורא ותבונה. כחלק אלק ממעל.

חידות

1. "ויהי ממחרת" למחרת מה?
2. מי הצטרפו לאכילת הלחם של משה רבנו ויתרו?
3. אלו 4 מעלות צריכות להיות לדנינים?
4. על כל כמה אנשים ימנו דין?
5. באיזה דין ישפט משה רבנו את העם? ובאיזה ישפטו הדנינים?
6. איזה מילה מבטאת את השמחה של יתרו?

בדיחה

איש מגיע לחנות לקנות מסרק חדש כי נשבר לו שן מהמסרק, המוכר אומר לו שלא צריך לקנות מסרק חדש בגלל שן אחת, אז הוא אומר "נכון, אבל זאת השן האחרונה" ©

נדולים צדיקים

חכם עובדיה הדאיה זצוק"ל

בנו של חכם שלום הדאיה, נולד בחלאב שבסוריה. בהיותו בן 5, עלתה משפחתו לישראל והשתכנה בירושלים. למד בישיבת 'פורת יוסף' ומסר שעורים בשכונת 'אהל משה' בירושלים. יזם את חידוש למודי הקבילה בישיבת "בית אל", שנחרבה במהלך מלחמת העצמאות.

חכם הדאיה נכנס את כתביו בספרים: שו"ת 'ישכיל עבדי' - חבור בן שמונה כרכים על ארבעת חלקי השלחן ערוך; 'דעה והשכל' - אוסף תשובות בעניני קבילה, 'ויקה עובדיהו' - דרושים בן ארבעת הכרכים; 'עבד המלך' - חידושים על הרמב"ם; 'עבדא דרבנן' - חידושים על התלמוד. היה דין ומקבל. שמש כראש ישיבת המקבלים "בית אל", כחבר מועצת הרבנות הראשית וכחבר בית הדין הרבני הגדול, רבה הספרדי של פתח תקוה וחתן פרס ישראל לספרות תורנית לשנת תשכ"ח. נפטר, ביום השבת כ' שבט תשכ"ט (1969). נקבר בהר המנוחות בירושלים. זכותו תגן עלינו. אמן